

Kurzuscím: Kontrasztív grammatika I. Morfológia

Típus: szeminárium

Kód: BTNM 414 MA

Heti óraszám: 2

Kreditszám: 3

Oktató: Iványi Zsuzsanna

A számonkérés módja: gyakorlati jegy

Értékelés: Házi feladatok, órai munka, írásbeli dolgozatok alapján.

Leírás (5-15 sor):

A szeminárium célja, hogy a szakirodalommal kapcsolatos nehézségeket felfedje és feloldja, az ott tematizált tartalmakat egy sor további példán keresztül megvilágítsa és a hallgatókat célzott gyakorlatok segítségével képessé tegye arra, hogy a továbbított ismereteket a nyelvi gyakorlatban sikeresen alkalmazzák. A tanóra segítségével a hallgatók megismerkednek a morfológiai sajátosságokkal, és elsajátítják aktív használatukat is. A gyakorlatok során külön hangsúlyt helyezünk azokra a morfológiai jelenségekre, amelyek a magyar nyelvben nem fordulnak elő és ezért gyakori és tipikus interferenciaforrások (pl. névszók neme, jelzős melléknevek ragozása, állítmányi szerepben fellépő melléknevek ragozhatatlansága, stb.).

Tematika:

Hét	Téma
1.	Kontrasztív grammatika. A nyelvi rendszer és a grammatikai tudományágak rendszere. A német és magyar morfológia tipológiai – kontrasztív összehasonlítása. Szófajok.
2.	A névszók és nyelvtani kategóriái. A nyelvtani nem.
3.	A szám kategóriája. A névszó többes számának képzése. Csak egyes- és csak többes számban használatos főnevek. A szám használat kontrasztív vizsgálata.
4.	Az eset kategóriája. A névszó ragozása.
5.	Determinánsok és névelők. Kontrasztivitás a névelő használatban: Identifikálás, generalizálás, névszói állítmány, abszolút szuperlatívusz.
6.	Kontrasztivitás a névelő használatban: megszámlálhatatlan főnevek, értelmező jelző, tulajdonnevek, felsorolás, sorszámnevek, az eset kategóriájának jelölése.
7.	Az ige szófaja: definíció, nyelvtani kategóriák. Szám és személy. Az igék morfológiai csoportosítása és ragozása.
8.	Az igeszemlélet kategóriája: aktív, a folyamatot és állapotot kifejező szenvedő szerkezet és ezek magyar megfelelői. A szenvedő szerkezettel rokon nyelvi szerkezetek.
9.	Nyelvtani igeidő rendszer vs. objektív időészlelés. Az igeidők abszolút használatának kontrasztív összehasonlítása.
10.	A perfekt képzése <i>haben</i> és/vagy <i>sein</i> segédigével.
11.	A melléknév szófaja. Melléknevek ragozása.
12.	A névmás szófaja. A névmás és a determináns elkülönítése. A mutató névmás és nyelvtani funkciói.
13.	Az infinitív a német és a magyar nyelvben.
14.	A szemeszter anyagának összefoglalása és gyakorlása, kérdések megválaszolása.

Kötelező irodalom:

Pilarský, J. (Hrsg., 2018). Deutsch-ungarische kontrastive Grammatik. 2., durchgesehene und ergänzte Auflage. Band 2. Debrecen: Debrecen University Press.

Ajánlott irodalom:

Engel, Ulrich (2004, 2., durchgesehene Auflage 2009): Deutsche Grammatik.

Neubearbeitung. München: IUDICIUM Verlag GmbH.

Kessler, Borbála (2000, Hrsg.): Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Kiefer, Ferenc (1999): Alaktan. In: E. Kiss, Katalin / Kiefer, Ferenc / Siptár, Péter (Hrsg.): Új magyar nyelvtan, 185-290. Budapest: Osiris Kiadó.

Kiefer, Ferenc (2000, Hrsg.): Strukturális magyar nyelvtan. 3. kötet: Morfológia. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Zifonun, Gisela / Hoffmann, Ludger / Strecker, Bruno (1997). Grammatik der deutschen Sprache. Berlin – New York: Walter de Gruyter.